

Notat til høring om Statsbudsjettet 2023 i Transport- og kommunikasjonskomiteen, oktober 2022

Norges museumsforbund representerer både museene under Kulturdepartementet og Sametinget, universitetsmuseene, museer under øvrige departementer og private museer. Museumsforbundet er en interesseorganisasjon som arbeider for museenes faglige og økonomiske utvikling gjennom arbeidet i organisasjonens sekretariat og ni ulike fagseksjoner. En av disse arbeider spesifikt med industri, kommunikasjon og anlegg. Museumsforbundet representerer også de museene Samferdselsdepartementet har ansvar for: Norsk Vegmuseum, Norsk Jernbanemuseum og Kystverkmusea. Sistnevnte ble høsten 2021 flyttet over til Nærings- og fiskeridepartementet.

Museumsforbundet representerer alle museene som har ansvaret for museumsbaner. Disse er i tillegg også organisert i et nasjonalt nettverk for museumsbaner. Hurdalerklæringen har som mål at man skal: «Legge til rette for at museumsbaner og historisk togmateriell i større grad ivaretas.» Museumsforbundet trakk dette frem som positivt i forrige budsjett høring, ikke minst fordi departementets omtale av Tinnosbanen, som er en del av Rjukan-Notodden Industrial Heritage Site på UNESCOs verdensarvliste, og Bane NORs rolle i ivaretakelsen så ut til å prioritere Tinnosbanen på bekostning av de øvrige museumsbanene. Museumsforbundet mener fortsatt at det er viktig at staten tar ansvaret for vedlikehold og opprustning av Tinnosbanen slik at Norge ivaretar sine forpliktelser for verdensarven i Rjukan-Nortodden industriarv på en god måte. Vi mener det i tillegg må gis rom for ivaretakelse av andre museumsbaner som ivaretar viktige deler av kulturarven.

Museumsforbundet har i tidligere høringer i komiteen kommentert overføringen av ansvaret for kulturminner i jernbanesektoren fra Bane NOR til Norsk Jernbanemuseum og Forskrift om tilskudd til kulturminner i jernbanesektoren som ble vedtatt i 2021. Museumsforbundet støttet forslaget om at ordningen for forvaltning av kulturminner knyttet til jernbaneformål ble lagt til en instans som har faglig kompetanse på området. Vi er fornøyde med at museumsjernbanene har fått en egen post i statsbudsjettet, og at tilskuddsordningen forvaltes av Norsk Jernbanemuseum. Vi er trygge på at Norsk Jernbanemuseum kan gjøre gode faglige vurderinger knyttet til søknadene til ordningen og fordeling av tilskuddet. Museumsforbundet mener imidlertid det er bra at ordningen planlegges evaluert i 2023.

I budsjettforslaget for 2023 foreslås det en bevilgning på 25 mill. kroner til kulturminner i jernbanesektoren. Dette er en økning på to mill. kroner fra forslaget for inneværende år og skal gi kompensasjon for leie som Bane NOR SF/Bane NOR Eiendom AS fra 2022 vil avkreve frivillige aktører som arbeider med historisk togmateriell. I realiteten betyr dette at det ikke gis noen kompensasjon for prisvekst til museumsbanene for 2023. I lys av det økende kostnadsbildet til strøm, drivstoff mv. er dette svært uheldig. Museumsforbundet vil understreke at mangel på prisjustering vil bidra til å øke etterslepet på vedlikehold på materiell ved museumsbanene ytterligere.

Museumsforbundet har merket seg at Samferdselsdepartementet de senere årene har valgt å overdra forvaltningsansvar på vegne av Jernbaneverket til Norsk Jernbanemuseum, og at Norsk Vegmuseum fra 1. oktober 2020 overtok ansvaret for alle faste kulturminner i Statens vegvesen. Det viser at det foretas nye prioriteringer og omprioriteringer i Samferdselsdepartementets museumsstruktur. Det er imidlertid uklart hvorvidt er uttrykk for en bevisst strategi om å styrke og videreutvikle museene som sterke fagenheter som kan ivareta de ulike etatenes forvaltningsansvar overfor sine materielle og immaterielle kulturminner, eller om det er andre hensyn som legges til grunn. Museumsforbundet mener det er viktig at Samferdselsdepartementet har fokus på hva som skal til for at museene skal kunne oppfylle samfunnsoppdraget sitt på en god måte.

Museumsmeldingen som ble vedtatt i Stortinget våren 2021 er tydelig i ønske om økt samarbeid mellom museene på tvers av departementsgrensene, og dette er tydeliggjort også i Kulturdepartementets budsjettproposisjoner for 2022 og 2023. For å sikre en kvalitetsmessig solid og profesjonell museumsutvikling innen hele samferdselssektoren, oppfordrer Museumsforbundet til at det også på departementalt nivå holdes kontakt for å sikre hele fagområdet slik både Kulturmiljømeldingen og Museumsmeldingen understreker. Siden etatsmuseet for Kystverket er overført til Fiskeri og Næringsdepartementet er et stort kapittel innen samferdsel nå underlagt annet departement med annet fokus. Det er etter vårt syn viktig at museene som er organisert under Samferdselsdepartementet følger de samme standarder for profesjonell museumsdrift som det øvrige museumslandskapet. Museumsforbundet mener Samferdselsdepartementet bør se på sine underliggende etaters praksis og sikre at museene gis rammevilkår og styringsmuligheter som setter dem i stand til å være likeverdige museumspartnere i museumslandskapet.

Kontaktinformasjon; generalsekretær Liv Ramskjær, 92427878/ LR@museumsforbundet.no.